

הַיְינֹו כְּחֶלְמִים'

'היינו כחלמים'

כדי להצטער צריך להבין מה חסר

במקומות רבים אנו רואים ולומדים על המעלה העצומה של התפילה לבניין המקדש. אך פעמים רבות שואל האדם את עצמו - אני לא מספיק מתפלל מעומק הלב על בית המקדש, איך אוכל לחזק את לבבי להתפלל באמת על המקדש, ולכאוב על חסרונו?

ובאמת התשובה היא, שהרבה צריך להשתדל כדי להצטער באמת על חורבן בית המקדש. לשם הבנת חסרון בית המקדש צריך להבין מה זה בית מקדש, מה היה לנו כשהיה בית מקדש. רק מכוח ההבנה מה היה, נוכל להבין מה חסר. העובדה שלא מצטערים על מה שחסר היא מפני שלא מבינים כלל שהוא חסר, ומדוע? - מפני שלא יודעים מה זה אומר כשהוא ישנו. דווקא מתוך הכרתו, נוכל להבין את היעדרו. למשל, אדם שלא ידע ששלחו לו מתנה יקרה, לא ידע שגנבו אותה בדרך אליו. הוא לא יודע על חסרונה כיוון שלא ידע על קיומה. על כן בדורנו זה, ראוי מאוד להשתדל ללמוד על בית המקדש, להבין מהו ערכו ומשמעותו, וממילא יובן ויורגש גודל חסרונו.

האור הגדול של בית המקדש

בקצרה נציין שבית המקדש הוא המקום שבו מתגלות בגלוי, לעיני כל העולם, הקדושה והאהבה שה' אוהב אותנו. הקדושה שבנו, והאהבה שה' אוהב אותנו אמנם כתובים בתורה, אך לא כולם זוכים ללמוד תורה ולהתוודע אל האוצרות הגדולים שכתובים בה. כמו כן, לא רק מי שלא פותח ספר עלול שלא לדעת כמה עם ישראל הוא קדוש וכמה ה' אוהב אותנו, אלא גם מי שפותח ספר לא זוכה להתוודע לכך, אלא רק במעט. שכן אלו דברים עמוקים וגבוהים מאוד, שקשה לתופסם, להתמלא ולחיות אותם בכל ליבנו.

אנו צריכים המחשה, לראות בעיניים שלנו את העצמה והאהבה, וגודל הקשר שלנו לקב"ה. אנו צריכים פה, בעולם הזה, לראות את הקדושה, את החיים האלהיים, את

העצמות הנפלאות של עם ישראל הקדוש והטהור. אנו צריכים לראות זאת, למשש זאת, לחוש זאת ברגשות, לעמוד במעמד כזה של גילוי שכינה, של שמחה ואחדות בין כולנו, ובינינו לקב"ה. בלי המחשות כאלו, הדבר רחוק ולא נתפס, קשה לעכל ולהגיע למצב שזה יעשה מהפך עמוק בחיים, יחדור אל נימי הנפש, וירשום בה רושם גדול מהקדושה והסגולה האלהית הנמצאת בקרבנו.

אילו היה דבר זה גלוי לעיני כל, לא רק שכולנו היינו נוהרים אל ה' ואל טובו, היינו מתגברים באהבה ואחוה, ומזניחים את כל המחלוקות והשנאה, וכן את ההתנכרות לשם ה', לא רק עמנו האהוב היה מזנק אלפי קומות בשעה שהוא היה מתוודע לרוממות אליה הוא שייך, אלא גם הגויים כולם היו נחרדים ומזדעזעים מגילוי השכינה, מהאלהות האין סופית האדירה שמתהלכת בקרב ישראל, בתוך כל אחד ואחד מאתנו, "כִּי ה' אֱלֹהֵינוּ מִתְהַלֵּךְ בְּקֶרֶב מִחֲנֵה... וְהָיָה מִחֲנֵהוּ קְדוֹשׁ" (דברים כג טו), "וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְלַכֶּת כְּהִנִּים וְגוֹי קְדוֹשׁ" (שמות יט ו), "אֲנִי אֲמַרְתִּי אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְנֵי עֲלִיּוֹן כְּלָכֶם" (תהילים פב ו).

'והיו מלכים אומניך'

בשעה שהגויים יבינו ויקלטו זאת, איזה יראת רוממות והערצה מופלאה יתגברו בכל האנושות כולה, ואימה ופחד תיפול על אויבינו. "אֲזַנְבְּהֵלוּ אֱלֹפִי אָדָם אֵילִי מוֹאֵב יֶאֱחֶזְמוּ רָעַד" (שמות טו טו). כי ידעו שיש אֱלֹהִים בישראל! ישכילו שאנו בנים של ה', אלהות בלבנו! אז יקויים בנו הכתוב "וְהָיוּ מְלָכִים אֲמֵנוּ וְשָׂרוּתֵיהֶם מִיִּנְיַתֵּנוּ אֲפִים אֶרֶץ יִשְׁתַּחֲווּ לָהּ וְעַפְרָה רַגְלֵיהָ יִלְחֲכוּ" (ישעיה מט כג). לא יהיה אחד שיהיין ויעז לגעת בשערת ראשו של יהודי. יהיה ברור לכולם שארץ ישראל שלנו היא, אף אחד לא ינסה להילחם בנו בגללה או בגלל שום סיבה אחרת. אדרבא, הם יטו אוזן ויבקשו שנלמד את דעת ה', את הדרכים שבהן יוכלו גם הגויים להשתייך לעצמה האלהית האדירה המתהלכת בתוכנו. וכמו שניבא ישעיה הנביא (ישעיה ב ב-ד):

"וְהָיָה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים נֶכֶן יִהְיֶה הָרַבִּית ה' בְּרֹאשׁ הָהָרִים וְנִשְׂא מִגְבְּעוֹת וְנִהְרָוּ אֱלֹיוּ כָּל הַגּוֹיִם. וְהָלְכוּ עַמִּים רַבִּים וְאָמְרוּ לָכוּ וְנַעֲלֶה אֶל הָרַבִּית ה' אֶל בֵּית אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וְיִרְנֻנוּ מִדְּרָכָיו וְנִלְכֶה בְּאַחֲרֵיתוֹ כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וְדָבָר ה' מִירוּשָׁלַם. וְשִׁפְטוּ בֵּין הַגּוֹיִם וְהוֹכִיחַ לַעַמִּים רַבִּים וְכִתְּתוּ חֲרָבוֹתָם לְאַתִּים וְחֲנִיתוֹתֵיהֶם לְמִזְמֹרוֹת לֹא יִשָּׂא גוֹי אֶל גּוֹי חֶרֶב וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה".

איזה מצב נפלא, אין מלחמות בעולם, אין פשע ורשע, "מְלָאָה הָאֶרֶץ דְּעָה אֶת ה' כַּמִּים לִים מְכֹסִים" (ישעיה יא ט). נתאר לעצמנו איזה עולם מתוק יהיה, בו, לדוגמא, יוכל אדם להשאיר את מכוניתו פתוחה במשך שעות, עם המפתחות בפנים, בביטחון גמור שאף אחד לא יגע בה. עולם ללא מנעולים ומסגרים, ללא חשדות ומזימות, מלא אמון ואהבה הדדית, מלא טוב, נחת, שלווה ורגיעה. אור ה' מתפשט על הכל בגילוי נפלא ומענג עונג אין סופי, נביאים בקרבנו, אנשי אלהים נמצאים בכל מקום, קדושת ה' ממלאת את ליבנו בשמחה, רננה ואושר אין סופי. אין צרות ומחלות, "אין פֶּרֶץ וְאֵין יוֹצֵאת וְאֵין צָוְחָה בְּרַחֲבֵינוּ" (תהלים קמד יד), וכל טובה וכל ברכה מצויות בכל פינה.

'היינו כחולמים'

כדאי ומומלץ מאוד להמשיך את הדמיון הנפלא והמאיר הזה. זה שהכתוב אומר "היינו כחולמים" (תהילים קכו א, ועיין מדבר שור, דרוש לפרשת מקץ, עמ' רכו-רכז). מצווה גדולה לחלום על בית המקדש, להתעמק בדמיון המענג על חיי הגאולה, לתאר חיים אלו בפרוטרוט, כדוגמת הריקודים ברחבת בית המקדש בשעת תחיית המתים, שלנגד עינינו אנו רואים את משפחות נפגעי הטרור, לדוגמא, נפגשים עם יקיריהם, "קָהַל גָּדוֹל יָשׁוּבוּ הֵנָּה, בְּכִי יָבֹאוּ וּבִתְחִנוּנִים אוֹבִילִם" (ירמיה לא ז-ח). המפגש עם גאוני ישראל, גדולי ישראל, אוהבי ישראל בכל ליבם שמסרו נפשם, רוחם ונשמתם על עם ישראל. חלום זה איננו חלום אוורירי חסר משמעות, הוא מציאות ממשית (מעייני הישועה עמ' פז, איגרות הראיה חלק ב עמ' לח), הכל יקרה! חלום זה הוא התחברות ממשית לעתיד המזהיר שלנו, כעין חלון או מנהרת זמן הלוקחת אותנו לשם, ומתוך כך מקרבת אותו גם לכאן (עיין אורות הקודש ג עמ' עב). בשביל מה יש לנו כוח דמיון אם לא בשביל להגיע למקומות כל כך נפלאים וקדושים ולשאוב מהם כוח לחיי ההווה?

למעשה, חלומות אלו מקרבים את הגאולה באופן ממשי (ראה מי מרום, מעייני הישועה עמ' פז), מזרזים את התגשמות כל מה שאנו חולמים עליו ומבקשים אותו בכל ליבנו. חלומות אלו מגדילים אצלנו את התשוקה והרצון להגיע כבר לשם, וממילא, מתוך שאנו כבר רוצים מאוד, היעד מתקרב. כמו שכותב הכוזרי:

"גם מי שמעורר בלב בני אדם אהבה למקום הקדוש הזה ראוי לשכר בלא ספק, והוא מקרב עת בא תקוותינו, כמה שנאמר 'אַתָּה תִּקְוֶהם תִּתְּנֵם צִיּוֹן כִּי יֵת לְחִנּוּהָ כִּי בָּא

מוֹעֵד, 'כִּי רָצוּ עֲבָדֶיךָ אֶת אֲבֹנֶיהָ וְאֶת עֲפָרָהּ יְחַנְּנוּ' (תהלים קב יד-טו). זאת אומרת: ירושלים לא תיפנה כי אם כאשר ישתוקקו אליה בני ישראל תכלית תשוקה, עד אשר יחוננו את אבניה ואת עפרה" (כוזרי, חתימת הספר, סימן כז).

כמו כן, חלומות אלו נותנים כיוון ומטרה ברורה לחיים, אנו יודעים לאן אנו צריכים להגיע, וממילא אנו יודעים גם מה צריך עכשיו לעשות ומהם הערכים שיש לנו לדבוק בהם על מנת להתקרב כולנו אל המציאות הטובה והנפלאה הזאת. מצווה גדולה להתענג על האושר העתיד לבוא לעם ישראל, אין לך ציפיית ישועה גדולה מזו, ציפייה שהיא צפייה והסתכלות ממשית. כמו כן, חלומות אלו עושים נחת רוח גדולה לה' יתברך, כי גם הוא חפץ בכך מאוד, והרי זה כמו חתן וכלה, החולמים על חתונתם ובניין ביתם. בוודאי שהחתן שמח מאוד, כשהכלה שקועה בכל מחשבותיה בחלומות ובכיסופים לחייהם המשותפים בביתם ההולך ונבנה!

כך כותב הרב קוק זצ"ל על חמיו, הגאון רבי אליהו דוד רבינוביץ תאומים (אדר היקר עמ' מד):

"כל שיחו ושיגו, חושיו ורגשותיו, היו נתונים תמיד לאהבת ארצנו הקדושה ולציפייה לישועתם של ישראל עליה, לראות ירושלים בהודה ותפארתה, ישראל בגדלותם, בית מקדשנו ותפארתנו על מכונו, זה היה תמיד יסוד ציוריו הפנימיים המחיים את רוחו".

הדור זקוק מאוד למקדש

אם כן, זהו המצב כשיש בית מקדש. ועכשיו, כשבית המקדש איננו עימנו - נראה נא בעצמנו, בחדשות, בוויכוחים ובבלבולים. אין צורך להאריך בתיאור המצב החסר. כי כשחולמים את החלום הטוב, את המצב השלם שצריך להיות, רק כשמתעוררים אל המציאות הנוכחית כבר מתמלאים צער וכאב על שהחלום הוא כרגע רק חלום ולא מציאות ממשית. לכן, ככל שנרבה לחשוב מה יהיה כשיהיה בית מקדש, ונתאר לעצמנו את העלייה לרגל, את האחדות בתוך עם ישראל אז וכו' וכו', מצד אחד נתרומם מאוד, נתרגש ונבקש זאת בפועל, ומצד שני, יגבר המכאוב על החיסרון, ותפילתנו תהא מקירות לב, לבניין המקדש ושלמות הגאולה.

יתר על כן, בשעה שנצייר בצורה מוחשית ומרוממת את סדר החיים של עם ישראל בהיות המקדש על מכונו, נוכל לזהות באופן ברור שזה ממש מה שחסר לנו בדורנו, וזה מה שירפא את כל תחלואינו. התרופה לכל הקרירות, היא המשפחתיות העמוקה

שתמלא אותנו בעלייה לרגל. המזור לכל השיעמום המביא לחיפוש חוויות מפוקפקות, יהיה עושר החיים והחוויה העצומה שתנין את לבבנו במעמד הנשגב של קרבן פסח, של שמחת בית השואבה, שירת הלוויים ואמירת ההלל כל ישראל על גגות ירושלים, שירה וריקודים, לאחר אכילת הפסח. הנפש תתמלא חוויות כל כך עמוקות, עד ששום חוויה הניתנת היום מהתרבות הזרה, לא תוכל לשוות לה. רגעי העליה לרגל ילמדו אותנו מה אנו באמת מחפשים ומה באמת מחייה אותנו, וממילא הם ינתבו את הנפש ליצור תרבות אמיתית, בכל השנה, הסובבת סביב אירועים וחוויות, בכל ערי ישראל, דוגמת ה'מגה-אירוע', שבבית ה', שלוש פעמים בשנה.

בית המקדש הוא המקום שבו כל העוצמות האדירות שלנו, של העם הנפלא הזה, יוצאות אל הפועל. אנו משולים לאדם מוכשר מאוד, נדיר בכוחותיו, שעובד בעבודה דלה. דווקא כוחותיו המיוחדים, הם הגורמים לו לחוש חוסר טעם ותכלית במצבו, עד שהשיעמום והבטלנות הפנימית עלולים להעביר אותו על דעתו, ואף לגרום לו להיות חסר סבלנות לכל הסובבים אותו. אדם זה זקוק לאתגר הראוי למידתו, לתפקיד שיממש את כל הפוטנציאל שחבוי בו. גם כך אנו. עם ישראל הוא עוצמתי בכוחותיו, כי שפעת אין סוף בקרבו. דווקא בגלל הכוחות המרובים - ההתנגשויות רבות, ההתכתשויות מתישות את כולנו, והשיעמום והריקנות מייסרים אותנו ויוצרים תופעות לוואי מרובות ומכאיבות.

אנו זקוקים מאוד לבית המקדש, צורך קיומי עמוק מאוד. אם הדבר הזה אינו ברור וקל וחומר אם נשמע למאן דהו כרעיון תלוש מהמציאות, אין זה אלא מחמת חוסר הבנה אמיתית מהו המקדש ומי אנו. בית המקדש הוא הדגל שלנו, הוא המצייר לנו את הציור האידאלי של מי שאנחנו. הבית הקדוש והקדוש, אשר בהר מרום הרים, ביתנו המשפחתי, יאגד את כולנו ביחד, יפגיש אותנו עם הגודל והשגב שבקרבתנו, ימלא את נפשנו בעושר חיים, וממילא יחשוף אותנו לכל האורות שטמונים בנו, וינתב את כל העוצמות שלנו להשתלב זה בזה, ולהופיע את סגולת ישראל בכל יופיה, בשלל צבעיה וגווניה, בשפע חיים, בחוויות אדירות, "תִּבְלֶנָה בְּשִׂמְחַת וְגִיל תְּבֹאֲיָנָה בְּהִיכַל מֶלֶךְ" (תהילים מה טז).

לנשום את העתיד

כשמתרגלים להביט ולחלום על העתיד, אנו מתחילים לנשום את האוויר הצח שעתיד להיות, את קצב החיים הנפלא שעתיד להיות בקרבנו, ועל ידי כך אנו גם לומדים

לזהות בתוך המציאות העכשווית את הניצנים של המצב הגדול הזה. אנו הולכים ומזהים את פעמי גואל צדק שפועל כבר ממש במציאות, מקרב אותה לאט לאט אל המצב המיוחל. הנה, עם ישראל חזר לארצו, התיישב ומתיישב באדמתו, הכיסופים אל הקודש הולכים ומתגברים, הצימאון הרוחני לה' הולך ונעשה נוכח יותר ויותר, השייכות אל חיי הקודש והמקדש מתחזקים, והרגשת חסרונו גם היא מתגברת. אלו הם סימנים ממשיים של התקרבות.

אך כדי לראות זאת מתוך עומק המציאות, אנו צריכים להיות שרויים וטבולים ברוחנו בגן העדן העתיד לבוא. מתוך הרהורי הלב, הסובבים סביב מחשבות נפלאות כאלו, מתגברת היכולת לזהות את הניצנים שלהם במאורעות ההווה. ידוע שהדברים שהאדם אוהב, הם המעסיקים את מחשבתו, וממילא אליהם ישים לב בכל פינה שמתנוצצים בה. אם אדם, לדוגמא, אוהב מישהו, כל דבר שקשור בצורה כלשהיא לאותו אחד, יזכיר לו את אוהבו. בין אם זה אדם הדומה לו, או מאכל שאהוב על אוהבו, או צבע ובגד שחיבב וכדומה. כן הוא לעניינו. ריבוי המחשבות והתעסוקה סביב בית המקדש, מרגילה גם לראות את ניצני העתיד במצב העכשווי.

ברצוננו לציין, שאין בכוח הדיבור על הדברים הנפלאים שמתרחשים בדורנו להחליש את עצמת השאיפה לבניין בית המקדש במהרה בימינו. כי החלום כל כך נפלא, והעתיד כל כך גדול, עד שגם אם ההווה נפלא וגדול, אי אפשר ולא נוכל להסתפק בו, אדרבא, רק נרצה יותר, כי כשטועמים את הטעם הנפלא של מה שכבר התגלה במציאות, אזי אדרבא, התשוקה מתגברת, והחיסרון של המצב השלם שצריך להיות הולך ומתעמק בנפש. דווקא ההתקרבות, צריכה להעמיק את ההשתוקקות, ולהעצים את תחושת החיסרון. במובן זה, צריכים אנו להיות מלאי שמחה והודיה על מה שיש, אך גם לצפות, לייחל ולהתאוות למה שגם עתיד להיות.

תיאורי חיי המקדש

וכך מתאר הכוזרי את המצב כשיש בית מקדש, דברים נפלאים המעוררים להכיר את מה שחסר לנו, וזו לשונו:

"הנה תארתי לך מעשה החסיד בדורנו, ומזה תדון על מעשה החסיד בזמן המאושר ההוא, בימי הבית, ובמקום האילי ההוא, ובקרב האנשים ההם, כולם בני אברהם יצחק ויעקב, אנשי סגולה, הצניעות טבע להם, אנשים ונשים שאין עוולה בלשונם. בקרב קהל כזה החסיד מזדקך, ונפשו לא תזדהם בדברי נבלה שישמע מפי זולתו, ובבגדיו ובגופו

לא תדבק טומאת זיבות ונידות ושרצים או טומאות מתים וצרעת והדומה להם, שהרי קהל זה קיבל עליו חיי קדושה וטהרה. ועל אחת כמה וכמה מי שדר בעיר השכינה, ונמצא תמיד בחברת סיעות בני אדם שהדרגותן היא לפי מידת הקדושה, כהנים לוויים ונזירים וחברים, ונביאים וחכמים, ושופטים ושוטרים, ואף מאנשי העם לא יפגוש כי אם המון חוגג בקול רינה ותודה בשלוש רגלים בשנה, לא ישמע כי אם שיר ה' ולא יראה כי אם מלאכת ה'. ועל אחת כמה וכמה אם הוא עצמו כהן או לוי האוכל לחם ה' ועומד בבית ה' מנעוריו כשמואל, ואינו צריך לבקש לו מחיה, והוא קשור בעבודת ה' כל ימי חייו - מה תאמר למעשהו ולזוך נפשו ולמעלת נשמתו" (כוורי גכא).

וכן מתאר הרב קוק את המצב בזמן בית המקדש וזו לשונו:

"כשאנו מקיימים עתה מצוות תרומה ומעשר, גם בשעה שאין לנו כל היסודות הממשיים שמצוות אלו בנויות עליהן, 'לא כהן בעבודתו ולא לוי בדוכנו', הנה החיזיון מתייצב לפנינו והננו מתמלאים רוח שירה רוממה בתעופת נשרים, לעומת האורה של הימים המאושרים המחכים לאומתנו על אדמתנו הברוכה. הנה המקדש על מכונו לגאון ולכבוד לכל הגויים והממלכות, והנה אנו נושאים ברינה אלומות ארץ חמדתנו, באים ברוח מלא חופש אמיתי ובטחה טהורה אל הגורן והיקב המלאים בר ויין ולבנו שמח על טוב ארץ חמדה.

והנה לפנינו מופיעים כהנים אנשי קודש משרתי מקדש ה' אלהי ישראל, לבם מלא אהבה וחסד, רוח הקודש שפוך על פניהם, וזוכרים אנו את כל רוממות רגשי הקודש אשר מלאנו בעת ראינו את פניהם בעלותנו לרגל, בראותנו אותם בעמדם לשרת בתוך מקדשנו גאון עוזנו ומחמד עינינו. כמה נהדרים ונעימים הם לנו... מאושרים אנו לתן להם את תרומתם בשמחה, מוצאים אנחנו בקרבנו רגש מרומם ועולים יחד עם התרומה אל אותה הגובה הרוחני ששם אנשי קודש הללו מתעלים, ונפשנו רוויה ממגד שמים.

והנה הלוויים, אלה הטובים והענוגים אשר לקחו לבבנו בנועם זמרתם בקודש בהתקדש חג, כאשר עלינו לראות בהדרת כבוד מקדש אל בירושלים לראות את פני האדון ה' אלהי ישראל. פניהם הצהלים ועדינים מזכירים לנו את זמרתם קודש, ואנחנו מתעדינים בנחלי עדנים רוחניים ונותנים להם בלב מלא שמחה ואושר את חלקם את המעשר. עוד נתראה בהר ה' במועד הקרוב ומה ירחב לבבנו לראות אלה כוהני ה' ולוויי בעבודת קודשם ובשירת עוזם. 'אֲשֶׁר־יָקֵם שֹׁפָרָה לֹא אֲשֶׁר־יָקֵם שָׁה' אֶלֶהו' (תהלים קמד טו)".

ויהי רצון שנזכה במהרה לגאולת עולמים, בבניין בית חיינו ובנחמת ציון וביאת המשיח אמן ואמן!